

ASZÁLY A HEGYVIDÉKEN

Mi okozhat aszályt a Hegyvidéken?

Az aszály tartós csapadékhiány következménye, amely során a talaj nedvességtartalma jelentősen lecsökken, és a növények, illetve a talajállatok nem jutnak elegendő vízhez.

Bár a Hegyvidék Budapest egyik legzöldebb kerülete, az aszály a területet is jelentősen érinti, ha hosszabb ideig kevés eső esik, és a magasabb hőmérséklet miatt a talaj gyorsabban kiszárad.

Az éghajlatváltozás fokozhatja az aszályok előfordulását, mivel a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoribbá válhatnak a Hegyvidék területén.

A magyar városokban, így a Hegyvidéken is jellemzően az esővíz 70–90%-át azonnal elvezetik csatornába, így az nem hasznosul helyben. Ez azt jelenti, hogy a csapadék nem tölti fel a talajvízkészletet, ami tovább fokozza a városi aszályt.

Nemcsak a nyári aszály veszélyes! A téli csapadékhiány szintén gyengíti a növények védekezését kórokozók ellen és a száraz talaj megnehezíti a tavaszi feléledést és fejlődést.

Érdeemes tudni!

Az elmúlt 50 évben közel megduplázódott az aszályos évek száma.

A városokban az aszály hatását felerősíti a városi hősziget-hatás: a beton és az aszfalt felületek sokkal jobban felmelegsznek, és nem tartják meg a vizet.

Budapesten nyáron az éjszakai hőmérséklet 5–7 °C-kal magasabb lehet, mint a környező agglomerációban. Ez tovább fokozza a párolgást és a szárazságot.

A városi fák jelentős része (különösen a nem őshonos fajok) szenved a vízhiánytól, ami hosszú távon növeli a zöldfelület-pusztulás kockázatát.

Míg az elmúlt évtizedekben a facsemetéket 3 éves korukig öntözte rendszeresen az önkormányzat, most már 5 éves korig szükséges ezt megtenni az egészséges fejlődés eléréséhez.

Aszályos napok hatása a Gesztenyes-kertben

Zöldellő vetett méhlegelő a Roskovics utca és Ráth György utca találkozásánál, aszályos időszakban

Hagyományosan kezelt, kiszáradt zöldfelület a Roskovics utca másik végén, aszályos időszakban

Hogyan foglalkozunk ezzel a problémával?

Stratégia alkotás, akcióterv készítés

A Hegyvidék Környezetvédelmi Programjában és Klímastratégiában több olyan célzott cselekvési terv és konkrét beavatkozás szerepel, amik az aszályos időszakok hatásainak mérséklését segítik.

Beavatkozások

Az önkormányzat a közterületi zöldfelületek fenntartását az aszályos időszakok átvészeléséhez igazítja: a közterületeken rendszeres öntözik a zöldfelületeket, szárazságtűrő növényeket telepítenek, az erre alkalmas területeken a kaszálás gyakoriságát csökkentik a talajnedvesség megtartása érdekében.

A magánkerteket őshonos fák (gyümölcsfák és dísfák), beporzóbarát magkeverék ingyenes, vagy kedvezményes áron történő biztosításával segíti az önkormányzat.

A sűrűn beépített kerületrészeket célzó udvarzöldítési pályázat segíti az új zöldfelületek létrehozását a magánterületeken is.

Az önkormányzat különböző lakossági programokat szervez, melyek támogatják az aszály elleni védekezést: ágaprítási és komposztálási programok (zöldhulladék helybentartása talajjavításhoz), esővízgyűjtők osztása, ismeretterjesztő előadások, szemléletformáló kampányok.

Fejlesztések

A Hegyvidéki Önkormányzat vízmegtartó megoldásokkal, felszín alatti ciszternák, esőkertek létesítésével, zöldtetők telepítésével igyekszik elősegíteni a csapadékvíz visszatartását és a villámárvizek mérséklését. A részvízgyűjtők felső szakaszán való több kisebb beavatkozás-sal is csökkenthetők az elöntéseket az alsóbb részekben.

Adatgyűjtés, kockázatelemzés

A Hegyvidéki Önkormányzat a **CLIMAAX projekt** (európai uniós támogatású projekt) keretén belül felméri, hogy hol és milyen mértékű kockázatok veszélyeztetik a lakosságot szélsőséges időjárás (heves esőzések, száraz időszakok, extrém hőség) esetén a XII. kerületben. Ennek segítségével pontosabban azonosíthatók lesznek a beavatkozást igénylő területek.

A kockázatelemzés szempontjai aszály idején

Sérülékenységi

Mennyire ellenálló a növényzet a száraz időszakokban?

- Növényzet összetétele:** a komplexebb, sokszínűbb, több szintű társulásokból álló növényzet ellenállóbb (pl. gyp, cserje, fa együttes jelenléte).
- Látogatottság:** a nagy látogatottság jobban leterheli az ökoszisztémát, ezért kevésbé lesz ellenálló.
- Környező városszövet:** a sűrűn körbeépített zöldterületek sérülékenyebbek a hősziget hatás miatt.
- Fenntartási tényezők:** az öntözés, a kevesebb kaszálás, a zöldhulladék helyben tartása talajtakaráshoz segítik az aszályos időszakok átvészelését.

Kitettség

Mennyire erősíti fel a városi környezet az aszály hatását?

- Csapadékvíz lefolyás:** a kevésbé burkolt területeken a csapadékvíz helyben marad és hosszabb ideig nedvesen tartja a talajt.
- Tájolás:** a déli tájolású területek jobban, az északi tájolásúak kevésbé benapozottak, amely befolyásolja a talaj kiszáradását is.
- Aszály térkép:** műholdfelvételek alapján azonosíthatók az aszályal sújtott területek az elmúlt évekből.
- Zöldterület kiterjedése és jellemző növény fajok:** az összefüggő, nagyobb kiterjedésű és szárazságtűrő fajoknak helyet adó zöldterületek kevésbé kitéttek az aszályos időszakoknak.

Mit tehet Ön?

- Kora reggel vagy késő este öntözzünk – így kevesebb víz párolog el!
- Ritkábban, de alaposan locsoljuk meg a növényeket, hogy a víz mélyebbre szivárogjon és a gyökérzet mélyebbre fejlődjön!
- Használjunk gyűjtött esővizet vagy „szürkevizet” (pl. felfogott kézmosóvíz, ha nem szennyezett vegyszerrel)!
- Járuljon hozzá tapasztalatai megosztásával a kockázatelemzéshez!

**BŐVEBBEN ERRŐL
A PROJEKTRŐL**

**OSSZA MEG SAJÁT
TAPASZTALATAIT!**

